

Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019

2019 dccc 3

RHAN 7

AMRYWIOL A CHYFFREDINOL

Safonau'r Gymraeg

- 72 **Awdurdodiad i roi hysbysiad cydymffurfio i'r Ombwdsmon mewn perthynas â safonau'r Gymraeg**
- (1) Yn Atodlen 6 i [Reoliadau Safonau'r Gymraeg \(Rhif 2\) 2016 \(O.S. 2016/182 \(Cy.76\)\)](#) ("Rheoliadau 2016"), mewnosoder yn y lle priodol—
"Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (*The Public Services Ombudsman for Wales*)".
- (2) Nid yw'r diwygiad a wneir gan yr adran hon yn effeithio ar y pŵer i wneud rheoliadau pellach sy'n amrywio neu'n dirymu Rheoliadau 2016.

Gwybodaeth Cychwyn

- 11 A. 72 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(1\)](#)
- 12 [A. 72](#) mewn grym ar 23.7.2019 gan [O.S. 2019/1096](#), [rhl. 2](#)

Adolygiad o'r Ddeddf

- 73 **Adolygiad o'r Ddeddf**
- (1) Rhaid i'r Cynulliad, cyn gynted ag y bo'n ymarferol ar ddiwedd y cyfnod 5 mlynedd, baratoi a chyhoeddi adroddiad ar weithrediad ac effaith y Ddeddf hon yn ystod y cyfnod 5 mlynedd.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (2) Caiff y Cynulliad baratoi a chyhoeddi adroddiad ar weithrediad ac effaith y Ddeddf hon ar unrhyw adeg.
- (3) Wrth baratoi adroddiad o dan yr adran hon, rhaid i'r Cynulliad ymgynghori â'r cyfryw bersonau sydd, ym marn y Cynulliad, yn briodol.
- (4) Yn yr adran hon, ystyr "y cyfnod 5 mlynedd" yw'r cyfnod o 5 mlynedd sy'n dechrau â'r diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol.

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 73 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(1\)](#)
I4 A. 73 mewn grym ar 23.7.2019 gan [O.S. 2019/1096](#), [rhl. 2](#)

Cymhwyso Deddf 2005 i ymchwiliadau penodol

74 Ymchwiliadau a gychwynnir cyn y daw adrannau 3, 4, 43 a 44 i rym

- (1) Mae is-adran (2) yn gymwys os yw'r Ombwdsmon wedi cychwyn ymchwiliad i fater cyn y dyddiad y daw adrannau 3, 4, 43 a 44 i rym ac nad yw'r Ombwdsmon wedi penderfynu ar yr ymchwiliad neu nad yw'r mater wedi'i ddatrys erbyn y dyddiad hwnnw.
- (2) Ar y dyddiad hwnnw, ac ar ôl hynny, mae [Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus \(Cymru\) 2005 \(p.10\)](#) yn parhau i fod yn gymwys at ddibenion yr ymchwiliad er gwaethaf darpariaethau eraill y Ddeddf hon.

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** A. 74 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(1\)](#)
I6 A. 74 mewn grym ar 23.7.2019 gan [O.S. 2019/1096](#), [rhl. 2](#)

Cyffredinol

75 Diddymiadau, arbedion a diwygiadau canlyniadol

- (1) Mae [Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus \(Cymru\) 2005 \(p.10\)](#) wedi ei diddymu.
- (2) Ond—
  - (a) gweler adran 74 o'r Ddeddf hon (ymchwiliadau a gychwynnir cyn y daw adrannau 3, 4, 43 a 44 o'r Ddeddf hon i rym);
  - (b) nid yw is-adran (1) yn gymwys i—
    - (i) paragraffau 9(4) ac 11(4) o Atodlen 1 i Ddeddf 2005 (sy'n diwygio [Deddf Blwydd-daliadau 1972 \(p.11\)](#)) ac adran 1 o Ddeddf 2005 (i'r graddau y mae'n rhoi effaith i baragraffau 9(4) ac 11(4) o Ddeddf 2005);
    - (ii) Atodlen 4 i Ddeddf 2005 (sy'n diwygio [Deddf Llywodraeth Leol 2000 \(p.22\)](#)) ac adran 35 o Ddeddf 2005 (sy'n rhoi effaith i Atodlen 4 i Ddeddf 2005);

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (iii) Atodlen 6 i Ddeddf 2005 (diwygiadau canlyniadol) ac adran 39(1) o Ddeddf 2005 (sy'n rhoi effaith i Atodlen 6 i Ddeddf 2005);
- (iv) y graddau y byddai'n dirymu unrhyw is-ddeddfwriaeth (o fewn ystyr adran 21(1) o [Ddeddf Dehongli 1978 \(p.30\)](#)) a wneir o dan Ddeddf 2005.

(3) Mae Atodlen 5 (sy'n gwneud diwygiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol o ganlyniad i'r Ddeddf hon) yn cael effaith.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 75 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(1\)](#)
- I8** [A. 75](#) mewn grym ar 23.7.2019 gan [O.S. 2019/1096](#), [rhl. 2](#)

76 Swyddogaethau'r Cynulliad

- (1) Caiff y Cynulliad drwy reolau sefydlog wneud darpariaeth ynghylch arfer y swyddogaethau a roddir iddo gan y Ddeddf hon neu oddi tani.
- (2) Mae darpariaeth o'r fath yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ddirprwyo swyddogaethau i bwyllgor neu is-bwyllgor o'r Cynulliad neu gadeirydd pwyllgor neu is-bwyllgor o'r fath.
- (3) Ond ni chaniateir i'r Cynunlliad ddirprwyo swyddogaethau a roddir iddo gan y Ddeddf hon neu oddi tani ar wahân i'r swyddogaethau a roddir gan—
- (a) adrannau 73(1), (2) a (3), a
- (b) paragraffau 5 a 8(1) o Atodlen 1.

Gwybodaeth Cychwyn

- I9** A. 76 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(1\)](#)
- I10** [A. 76](#) mewn grym ar 23.7.2019 gan [O.S. 2019/1096](#), [rhl. 2](#)

77 Cychwyn

- (1) Mae darpariaethau blaenorol y Ddeddf hon, a'r Atodlenni i'r Ddeddf hon, yn dod i rym yn unol â darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru drwy reoliadau.
- (2) Mae'r adran hon ac adrannau 78 i 82 yn dod i rym ar y diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol.
- (3) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1)—
- (a) penodi diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol;
- (b) gwneud darpariaeth drosiannol, ddarfodol neu arbed mewn cysylltiad â darpariaeth yn y Ddeddf hon yn dod i rym.

Gwybodaeth Cychwyn

- I11** A. 77 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

---

78 Dehongli

(1) Yn y Ddeddf hon—

mae i “adroddiad arbennig” (“*special report*”) yn Rhan 3 yr ystyr a roddir yn adran 28 ac yn Rhan 5 yr ystyr a roddir yn adran 60;

mae i “adroddiad blynyddol” (“*annual report*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 15 o Atodlen 1;

mae i “adroddiad eithriadol” (“*extraordinary report*”) yr ystyr a roddir ym mharagraff 15 o Atodlen 1;

ystyr “aelod cyfetholedig” (“*co-opted member*”), mewn perthynas ag awdurdod, yw person nad yw’n aelod o’r awdurdod ond sydd—

- (a) yn aelod o bwyllgor neu is-bwyllgor o’r awdurdod, neu
- (b) yn aelod o gyd-bwyllgor ac yn cynrychioli’r awdurdod ar gyd-bwyllgor y caiff yr awdurdod ei gynrychioli arno, neu is-bwyllgor i bwyllgor o’r fath,

ac sydd â hawl i bleidleisio ar unrhyw gwestiwn sydd i’w benderfynu mewn cyfarfod o’r pwyllgor neu’r is-bwyllgor;

ystyr “annedd a ariennir yn gyhoeddus” (“*publicly-funded dwelling*”) yw—

- (a) annedd a ddarparwyd drwy gyfrwng grant o dan—
  - (i) adran 18 o [Ddeddf Tai 1996 \(p.52\)](#) (grant tai cymdeithasol), neu
  - (ii) adran 50 o [Ddeddf Tai 1988 \(p.50\)](#), adran 41 o [Ddeddf Cymdeithasau Tai 1985 \(p.69\)](#), neu adran 29 neu 29A o [Ddeddf Tai 1974 \(p.44\)](#) (grant cymdeithasau tai);
- (b) annedd a gaffaelwyd drwy warediad gan landlord sector cyhoeddus (o fewn ystyr Rhan 1 o [Ddeddf Tai 1996 \(p.52\)](#));

ystyr “awdurdod lleol yng Nghymru” (“*local authority in Wales*”) yw cyngor sir, cyngor bwrdeistref sirol neu gyngor cymuned yng Nghymru;

mae i “awdurdod rhestredig” (“*listed authority*”) yr ystyr a roddir yn adran 31;

ystyr “blwyddyn ariannol” (“*financial year*”) yw’r 12 m is sy’n d od i ben ar 31 Mawrth;

mae i “cartref gofal” (“*care home*”) yr ystyr a roddir gan adran 62(2);

mae i “Comisiynydd Lleol” (“*Local Commissioner*”) yr ystyr a roddir yn adran 23(3) o [Ddeddf Llywodraeth Leol 1974 \(p.7\)](#);

ystyr “corff gwasanaeth iechyd yng Nghymru” (“*Welsh health service body*”) yw—

- (a) Gweinidogion Cymru;
- (b) Bwrdd Iechyd Lleol;
- (c) ymddiriedolaeth GIG sy’n rheoli ysbyty neu sefydliad neu gyfleuster arall yng Nghymru;
- (d) Awdurdod Iechyd Arbennig nad yw’n cyflawni swyddogaethau yn Lloegr yn unig neu’n bennaf;

mae i “Cymru” (“*Wales*”) yr ystyr a roddir yn adran 158(1) o [Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 \(p.32\)](#);

ystyr “y Cynulliad” (“*the Assembly*”) yw Cynulliad Cenedlaethol Cymru;

ystyr “darparwr annibynnol yng Nghymru” (“*independent provider in Wales*”) yw person, ar adeg y camau gweithredu sy’n destun ymchwiliad o dan Ran 3 o’r Ddeddf hon—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (a) a oedd yn darparu gwasanaethau o unrhyw fath yng Nghymru o dan drefniadau gyda chorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu ddarparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru, a
- (b) nad oedd yn gorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu yn ddarparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru;
- mae i “darparwr cartref gofal” (“*care home provider*”) yr ystyr a roddir gan adran 62(3);
- mae i “darparwr gofal cartref” (“*domiciliary care provider*”) yr ystyr a roddir gan adran 63(3);
- mae i “darparwr gofal lliniarol annibynnol” (“*independent palliative care provider*”) yr ystyr a roddir gan adran 64(3);
- ystyr “darparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru” (“*family health service provider in Wales*”) yw—
- (a) person a oedd, ar adeg y camau gweithredu sy’n destun ymchwiliad o dan Ran 3 o’r Ddeddf hon, yn darparu gwasanaethau o dan gontract yr ymrwymwyd iddo gan y person hwnnw gyda Bwrdd Iechyd Lleol o dan adran 42 neu adran 57 o [Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol \(Cymru\) 2006 \(p.42\)](#);
- (b) person a oedd, ar yr adeg honno, wedi ymgymryd i ddarparu gwasanaethau fferyllol neu wasanaethau offthalmig cyffredinol [^{F1}, neu wasanaethau offthalmig cyffredinol a gwasanaethau offthalmig eraill fel ei gilydd yn unol â threfniadau a wnaed â Bwrdd Iechyd Lleol,] yng Nghymru o dan y Ddeddf honno;
- (c) unigolyn a oedd, ar yr adeg honno, wedi darparu yng Nghymru wasanaethau meddygol sylfaenol neu wasanaethau deintyddol sylfaenol yn unol â threfniadau a wnaed o dan adran 50 neu 64 o’r Ddeddf honno (ac eithrio fel cyflogai i gorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu ddarparwr annibynnol yng Nghymru neu fel arall ar ran corff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu ddarparwr annibynnol yng Nghymru);
- ystyr “deddfiad” (“*enactment*”) yw deddfiad (pa bryd bynnag y’i deddfwyd neu y’i gwnaed) sy’n un o’r canlynol neu sydd wedi’i gynnwys mewn un o’r canlynol—
- (a) Deddf neu Fesur Cynulliad,
- (b) Deddf Seneddol, neu
- (c) is-ddeddfwriaeth (o fewn ystyr adran 21(1) o [Ddeddf Dehongli 1978 \(p.30\)](#)) a wneir o dan—
- (i) Deddf neu Fesur Cynulliad, neu
- (ii) Deddf Seneddol.
- mae i “gofal cartref” (“*domiciliary care*”) yr ystyr a roddir gan adran 63(2);
- mae i “gwasanaeth gofal lliniarol” (“*palliative care service*”) yr ystyr a roddir gan adran 64(2);
- ystyr “gwasanaethau iechyd teulu” (“*family health services*”) yw gwasanaethau a grybwyllir yn unrhyw un neu ragor o baragraffau (a) i (c) o’r diffiniad o “darparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru”;
- mae “gweithredu” (“*act*”) a “camau gweithredu” (“*action*”) yn cynnwys methiant i weithredu (a rhaid dehongli ymadroddion cysylltiedig yn unol â hynny);

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN

7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae

newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y

cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

ystyr “landlord cymdeithasol yng Nghymru” (“*social landlord in Wales*”) yw—

(a) corff a oedd, ar adeg y camau gweithredu sy’n destun cwyn o dan y Ddeddf hon, wedi’i gofrestru’n landlord cymdeithasol yn y gofrestr a gedwir gan Weinidogion Cymru o dan adran 1 o [Ddeddf Tai 1996 \(p.52\)](#) (neu yn y gofrestr a gadwyd yn flaenorol o dan yr adran honno gan y Cynulliad a gyfansoddwyd gan [Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 \(p.38\)](#), yr Ysgrifennydd Gwladol neu Tai Cymru);

(b) unrhyw gorff arall a oedd, ar adeg y camau gweithredu sy’n destun cwyn o dan y Ddeddf hon, wedi’i gofrestru gyda Tai Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol, y Cynulliad a gyfansoddwyd gan [Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 \(p.38\)](#) neu Weinidogion Cymru ac a oedd yn berchen ar anheddau a ariennir yn gyhoeddus neu’n rheoli anheddau o’r fath;

mae i “yr Ombwdsmon” (“*the Ombudsman*”) yr ystyr a roddir yn adran 2;

mae i “y person a dramgwyddwyd” (“*the person aggrieved*”) yn Rhan 3 yr ystyr a roddir yn adran 7(1)(a) ac yn Rhan 5 yr ystyr a roddir yn adran 47(1)(a);

ystyr “tribiwnlys perthnasol” (“*relevant tribunal*”) yw tribiwnlys (sy’n cynnwys tribiwnlys un person yn unig) a bennir gan Weinidogion Cymru drwy reoliadau;

o ran “ymchwiliad” (“*investigation*”)—

(a) ei ystyr mewn perthynas â’r Ombwdsmon yw ymchwiliad o dan adran 3, 4, 43 neu 44 (a rhaid dehongli ymadroddion cytras yn unol â hynny);

(b) mewn perthynas â phersonau eraill, mae’n cynnwys archwiliad, ymchwiliad neu adolygiad (a rhaid dehongli ymadroddion cytras yn unol â hynny);

mae i “Ymddiriedolaeth y GIG” (“*NHS trust*”) yr un ystyr ag a roddir yn [Neddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol \(Cymru\) 2006 \(p.42\)](#).

mae “yn ysgrifenedig” (“*in writing*”) yn cynnwys ar ffurf electronig;

(2) At ddibenion y diffiniad o “darparwr annibynnol yng Nghymru”, mae trefniadau gyda Gweinidogion Cymru yn drefniadau gyda chorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru dim ond i’r graddau eu bod yn cael eu gwneud wrth gyflawni swyddogaeth Gweinidogion Cymru sy’n ymwneud â’r Gwasanaeth Iechyd Gwladol.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio’r diffiniadau o “darparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru”, “darparwr annibynnol yng Nghymru” a “landlord cymdeithasol yng Nghymru”.

(4) Cyn gwneud rheoliadau o dan is-adran (1) neu (3), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â’r cyfryw bersonau sy’n briodol yn eu barn hwy.

(5) Ni chaniateir gwneud rheoliadau o dan is-adran (1) neu (3) oni bai bod drafft o’r offeryn statudol sy’n cynnwys y rheoliadau wedi ei osod gerbron y Cynulliad, ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.

(6) Mae adran 13 o [Ddeddf Archwilio Cenedlaethol 1983 \(p.44\)](#) (dehongli cyfeiriadau at y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus) yn gymwys at ddibenion y Ddeddf hon fel y mae’n gymwys at ddibenion y Ddeddf honno.

(7) At ddibenion y Ddeddf hon, mae cyfeiriadau at gamau gweithredu a gymerwyd gan awdurdod rhestredig yn cynnwys camau gweithredu a gymerwyd gan—

(a) aelod, aelod cyfetholedig, pwyllgor neu is-bwyllgor o’r awdurdod sy’n gweithredu i gyflawni swyddogaethau’r awdurdod;

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (b) swyddog neu aelod o staff yr awdurdod, pa un a yw'n gweithredu i gyflawni ei swyddogaethau ei hun neu swyddogaethau'r awdurdod;
- (c) unrhyw berson arall sy'n gweithredu ar ran yr awdurdod.

Diwygiadau Testunol

F1 Geiriau yn [a. 78\(1\)](#) wedi eu mewnosod (20.10.2023) gan [Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol \(Gwasanaethau Offthalmig\) \(Cymru\) 2023 \(O.S. 2023/1053\)](#), rhl. 1(2), [Atod. 5 para. 3](#)

Gwybodaeth Cychwyn

I12 A. 78 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

79 Cyn-ddarparwyr gofal iechyd, cyn-landlordiaid cymdeithasol, cyn-ddarparwyr gofal cymdeithasol a chyn-ddarparwyr gofal lliniarol: addasiadau

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddarparu i'r Ddeddf hon fod yn gymwys gyda'r addasiadau a bennir yn y rheoliadau i bersonau sydd—
  - (a) yn gyn-ddarparwyr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru;
  - (b) yn gyn-ddarparwyr annibynnol yng Nghymru;
  - (c) yn gyn-landlordiaid cymdeithasol yng Nghymru;
  - (d) yn gyn-ddarparwyr cartrefi gofal yng Nghymru;
  - (e) yn gyn-ddarparwyr gofal cartref yng Nghymru;
  - (f) yn gyn-ddarparwyr gofal lliniarol annibynnol yng Nghymru.
- (2) Ystyr “cyn-ddarparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru” yw person—
  - (a) a oedd, ar yr adeg berthnasol, yn darparu gwasanaethau iechyd teulu o ddisgrifiad penodol, a
  - (b) sydd, ar ôl hynny, wedi peidio â darparu gwasanaethau o'r disgrifiad hwnnw (pa un a yw'r person wedi dechrau eu darparu eto yn ddiweddarach ai peidio).
- (3) Ystyr “cyn-ddarparwr annibynnol yng Nghymru” yw person—
  - (a) a oedd, ar yr adeg berthnasol, yn darparu gwasanaethau o ddisgrifiad penodol yng Nghymru o dan drefniadau gyda chorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu ddarparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru,
  - (b) nad oedd yn gorff gwasanaeth iechyd yng Nghymru neu yn ddarparwr gwasanaeth iechyd teulu yng Nghymru ar yr adeg honno, ac
  - (c) sydd, ar ôl hynny, wedi peidio â darparu gwasanaethau o'r disgrifiad hwnnw (pa un a yw'r person wedi dechrau eu darparu eto yn ddiweddarach ai peidio).
- (4) Ystyr “cyn-landlord cymdeithasol yng Nghymru” yw person—
  - (a) a oedd ar yr adeg berthnasol—
    - (i) wedi'i gofrestru'n landlord cymdeithasol yn y gofrestr a gedwir gan Weinidogion Cymru o dan adran 1 o [Ddeddf Tai 1996 \(p.52\)](#) (neu yn y gofrestr a gadwyd yn flaenorol o dan yr adran honno gan y Cynulliad a gyfansoddwyd gan [Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 \(p.38\)](#), yr Ysgrifennydd Gwladol neu Tai Cymru), neu
    - (ii) wedi'i gofrestru gyda Tai Cymru, yr Ysgrifennydd Gwladol, y Cynulliad a gyfansoddwyd gan [Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998 \(p.38\)](#) neu Weinidogion Cymru ac a oedd yn berchen ar anheddau a ariennir yn gyhoeddus neu'n rheoli anheddau o'r fath, a

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN

7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae

newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y

cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (b) sydd, ar ôl hynny—
- (i) wedi peidio â bod yn gofrestredig fel a grybwyllir ym mharagraff (a)
  - (i) neu (ii) (pa un a yw'r person wedi cofrestru eto'n ddiweddarach ai peidio), neu
  - (ii) wedi peidio â bod yn berchen ar anheddau a ariennir yn gyhoeddus neu reoli anheddau o'r fath (pa un a yw'r person wedi gwneud hynny eto'n ddiweddarach ai peidio).
- (5) Ystyr “cyn-ddarparwr cartref gofal yng Nghymru” yw person—
- (a) a oedd, ar yr adeg berthnasol, yn darparu llety, gofal nyrsio neu ofal o ddisgrifiad penodol mewn cartref gofal yng Nghymru (gweler adran 62), a
  - (b) sydd, ar ôl hynny, wedi peidio â gwneud hynny (pa un a yw'r person wedi dechrau gwneud hynny eto'n ddiweddarach ai peidio).
- (6) Ystyr “cyn-ddarparwr gofal cartref yng Nghymru” yw person—
- (a) a oedd, ar yr adeg berthnasol, yn darparu gwasanaethau gofal cartref o ddisgrifiad penodol yng Nghymru, a
  - (b) sydd, ar ôl hynny, wedi peidio â gwneud hynny (pa un a yw'r person wedi dechrau darparu'r gwasanaethau hynny eto'n ddiweddarach ai peidio).
- (7) Ystyr “cyn-ddarparwr gofal lliniarol annibynnol yng Nghymru” yw person—
- (a) a oedd, ar yr adeg berthnasol, yn darparu gwasanaeth gofal lliniarol o ddisgrifiad penodol yng Nghymru, a
  - (b) sydd, ar ôl hynny, wedi peidio â gwneud hynny (pa un a yw'r person wedi dechrau gwneud hynny eto'n ddiweddarach ai peidio).
- (8) Yr “adeg berthnasol” yw adeg y camau gweithredu sy'n destun cwyn o dan y Ddeddf hon.
- (9) Ni chaniateir gwneud rheoliadau o dan yr adran hon oni bai bod drafft o'r offeryn statudol sy'n eu cynnwys wedi ei osod gerbron y Cynulliad, ac wedi'i gymeradwyo ganddo drwy benderfyniad.

Gwybodaeth Cychwyn

I13 A. 79 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

80 Darpariaethau canlyniadol, trosiannol etc

- (1) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau wneud—
- (a) y cyfryw ddarpariaeth ganlyniadol, gysylltiedig neu atodol, a
  - (b) y cyfryw ddarpariaeth ddarfodol, drosiannol, neu arbed,
- sydd yn eu barn hwy yn angenrheidiol neu'n hwylus at ddibenion unrhyw ddarpariaeth yn y Ddeddf hon, o ganlyniad i unrhyw ddarpariaeth ynddi neu er mwyn rhoi effaith lawn i unrhyw ddarpariaeth ynddi.
- (2) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) ddiwygio, dirymu neu ddiddymu unrhyw ddeddfiad (gan gynnwys unrhyw ddeddfiad sydd wedi'i gynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir o dan y Ddeddf hon).

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details) View outstanding changes

- (3) Ni chaniateir gwneud rheoliadau o dan is-adran (1) oni bai bod drafft o'r offeryn statudol sy'n cynnwys y rheoliadau wedi ei osod gerbron y Cynulliad, ac wedi ei gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.

Gwybodaeth Cychwyn

I14 A. 80 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

81 Rheoliadau a chyfarwyddydau

- (1) Mae pŵer Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.
- (2) Caiff rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan y Ddeddf hon—
- (a) gwneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol;
- (b) gwneud darpariaeth ganlyniadol, gysylltiedig, atodol, ddarfodol, drosiannol neu arbed.
- (3) O ran cyfarwyddyd a roddir o dan y Ddeddf hon—
- (a) caniateir i'r person a roddodd y cyfarwyddyd ei ddiwygio neu ei ddirymu;
- (b) caniateir i'r cyfarwyddyd wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol.

Gwybodaeth Cychwyn

I15 A. 81 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

82 Enw byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019.

Gwybodaeth Cychwyn

I16 A. 82 mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 77\(2\)](#)

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019, RHAN 7 yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 28 Ebrill 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.

[View outstanding changes](#)

Changes and effects yet to be applied to the whole Act associated Parts and Chapters:

- Act modified by [2023 asc 3 Sch. 2 para. 6](#)
- Act modified by [2023 asc 3 Sch. 12 para. 7\(2\)](#)

Whole provisions yet to be inserted into this Act (including any effects on those provisions):

- s. 65(7)(f) inserted by [2022 c. 30 Sch. 10 para. 6\(2\)\(a\)](#) (Welsh language text)
- s. 65(7)(f) inserted by [2022 c. 30 Sch. 10 para. 6\(2\)\(b\)](#) (English language text)